

به نام خداوند جان و خرد

تارنمای هخامنشیان
وابسته به پایگاه پژوهشی هخامنشیان

www.hakhamaneshian.ir

هزاران سال پیش در ایران زمین نیاکان ما آیین ها و جشنهای بسیار زیبایی برگزار می کردند که هر کدام ویژگیهای خود را دارا بود. برای نمونه هر روز از هر ماه نام ویژه خود را داشت مانند: اورمزد، بهمن، اردیبهشت، شهریور و... که هرگاه نام این روزها با نام همان ماه برخورد می کرد آن روز را جشن می گرفتند، و بدین گونه هرماه یک جشن و هر هفته نیز جشن آدینه (جمعه) برگزار می شد چرا که نیاکان ما شاد زیستن را، راه خوشبختی می دانستند.

در ایران باستان، هرماه سی روزه بود و در پایان اسفند، پنج روز پایانی سال را پنجه برگزار میکردند، و بدین گونه هر سال سیصد (صد) و شست و پنج روز می شد. در گاه شمار کنونی پنج روز واپسین به ماه های دیگر داده شده و به همین شوند (دلیل) برخی از جشن ها در گاه شمار نوین جایجا شده اند، مانند جشن بهمنگان که در بیست و شش دی ماه، و جشن سپندارمذگان که در بیست و نهم بهمن ماه برگزار می شود.

حسن سیرکان فرخنده باد

منم آرشو سپاهر مرد آرزاده ،
به تنها تیر تر کمر آرمونخ تلفاخ را اینک آماده .
در اینج بیکار ، دل خلق رسک در مشتم
امید مرد مر خاموش هم پیشتم
درود لار واپسین صبع لار سر بدرود
که با آرشو تر اینج لافریغ دیدار خواهد بود
به صبع راستین سوگند ، به پنجاه آفتاب مهربار پاک بیغ سوگند
که آرشو جان خود در تیر خواهد کرد .

روز تیر از ماه تیر، سیزدهمین روز از تیر ماه باستانی، ده تیر خورشیدی

سیزدهمین روز در هر ماه باستانی ایران تیر یا تشر نام دارد و روایت است که به باریدن باران کمک می کند. در ماه تیر هنگامی که روز تیر فرا می رسد آن روز را جشن تیرگان می نامند. تیرگان یکی از بزرگترین جشنهای ایران باستان است و گفته می شود در زمان منوچهر شاه پیشدادی ایران زمین، چون افراسیاب تورانی بر منوچهر پیروز شد و او را در طبرستان محاصره نمود هر دو سو به سازش درآمده و قرار بر آن شد برای آنکه مرز دو کشور مشخص شود، مردی از ایران، از مازندران تیری به جانب خاور (خراسان) پرتاب کند و هر جا تیر فرود آمد همان جا مرز دو کشور باشد و هیچ یک از دو کشور از آن فراتر نروند. آرش در میان ایرانیان بزرگترین کماندار بود و به نیروی بی-مانندش تیر را دورتر از همه پرتاب می کرد. آرش دانست که پهنای کشور ایران به نیروی بازو و پرش تیر او بسته است و باید توش و توان خود را در این راه بگذارد. آنگاه آرش تیر و کمان را برداشت و بر بلندای کوه دماوند برآمد و به نیروی خداداد تیری به چله کمان نهاد و آن را رها کرد و خود بی جان بر زمین افتاد.

این تیر در کنار رودخانه جیحون بر تنه درخت گردویی نشست و مرز ایران و توران مشخص شد.

داستان دیگری که در باره جشن تیرگان آمده چنین است: در زمان ساسانیان و پادشاهی پیروز، هفت سال در ایران خشکسالی روی داد و در چنین روزی مردم روی به بیابان آوردند و با نیایش خود از پروردگار آرزوی باریدن باران کردند و پس از آن بارش باران شروع شد و به شادی آن در چنین روزی، ایرانیان بر یکدیگر آب می پاشند که از آیین های این جشن است و به آب پاشان شهرت دارد. از آیین های دیگر برگزاری جشن

تیرگان بدین گونه است که در روز جشن آب تنی نموده و آراسته در جشن شرکت می کنند. ویژگی این جشن، تار نازکی از ابریشم هفت رنگ و سیم نازک و ظریفی است که بهم می تابند که به نام تیرو باد مشهور است. ایرانیان این تار را در بامداد روز تیر به مچ دست خود می بندند و پس از ده روز در روزی که باد نام دارد آن را باز کرده و در جای بلندی مانند پشت بام به باد می سپارند تا آرزوها و خواسته هایشان را به عنوان پیام رسان به همراه ببرد.

جشنها در گاهشماری کنونی

فروردین: ۱ فروردین (نوروز)، ۱۳ فروردین (جشن سیزده)، ۱۹ فروردین (فروردینگان).

اردیبهشت: ۲ اردیبهشت (اردیبهشتگان).

خرداد: ۴ خرداد (خردادگان).

تیر: ۱۰ تیر (تیرگان).

امرداد: ۳ امرداد (امردادگان)، ۳۰ امرداد (شهریورگان).

شهریور: -----

مهر: ۱۰ مهر (مهرگان).

آبان: ۴ آبان (آبانگان).

آذر: ۳ آذر (آذرگان)، ۲۵ آذر (دیگان)، ۳۰ آذر (جشن شب چله).

دی: ۲ دی، ۹ دی، ۱۷ دی (دیگان)، ۲۶ دی (بهمنگان).

بهمن: ۱۰ بهمن (جشن سده)، ۲۹ بهمن (اسفندگان "سپندارمذگان").

اسفند: پنج روز پایانی (پنجه)، ۲۵ اسفند (چهارشنبه سوری).

پایگاه پژوهشی بنامشانیان

www.hakhamaneshian.ir